

konuları itibarıyla, ayrı, ayrı uygulamaya, bu uygulamalara ilişkin usul ve esasları belirlemeye" Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Bu madde hükmünden hareketle beyannameleri imzalayan meslek mensuplarının sorumlulukları aynı maddenin ikinci fıkrasında hüküm altına alınmıştır. Buna göre;

"Beyannameleri imzalayan meslek mensupları, beyannamelerde yer alan bilgilerin, defter kayıtlarına ve bu kayıtların dayanağını teşkil eden belgelere uygun olmasından dolayı ortaya çıkacak olan vergi ziyana bağlı olarak salınacak vergi, ceza ve gecikme faizlerinden mükellefler ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulacaklardır" hükmü bulunmaktadır.

4008 sayılı kanun ile Vergi Usul Kanunun 30 cu maddesine eklenen 8 numaralı bent ile de beyannamelerini 3568 sayılı kanuna göre yetki almış meslek mensuplarına imzalatmayan mükelleflerin ilgili yıl vergi matrahlarının idarece re'sen takdir edileceği hüküm altına alınmıştır.

Maliye Bakanlığı, uygulamanın usul ve esaslarını belirleme konusunda kanundan almış olduğu yetkiye dayanarak şimdiye kadar üç tebliğ yayınlamıştır.

a) 1 sıra Nolu Tebliğ

Vergi beyannamelerinin Serbest Muhasebeci, serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce imzalanması hakkındaki 1 sıra nolu tebliğ 23 Şubat 1995 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğe göre;

Ticari, Zirai ve Serbest Meslek kazançları dolayısıyla vergilendirilen gerçek usulde Gelir Vergisi Mükellefleri ile Kurumlar Vergisi mükelleflerinden (dar mükellefler dahil), bir önceki yıl aktif toplamı 30 milyar lirayı ve net satışlar toplamı 60 milyar lirayı birlikte aşmayan mükellefler, yıllık Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi beyannamelerini, Serbest Muhasebeci veya Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere imzalatmak zorundadırlar. Bu tutarların üzerindeki aktif ve satışı olan mükellefler ise beyannamelerini yeminli mali müşavirlere imzalatmak zorundadırlar.

- Söz konusu tebliğe göre beyannamelerini, meslek mensuplarına imzalatmayan mükelleflerin ilgili yıl hesapları, Vergi Dairelerince Matrah takdiri için takdir komisyonuna sevkedilecektir.

- Tebliğin C bölümünde ise 3568 sayılı kanuna göre yetki almış Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin yalnızca defterlerini tutukları ve mali tablolarını düzenledikleri mükelleflerin beyannamelerini imzalayabileceği hüküm altına alınmıştır. Bağımlı Çalışan meslek mensuplarının ise, birden fazla mükellefin defterlerini bağımlı olarak tutsalar bile yalnızca bir tanesine ilişkin beyannameyi imzalayacakları hüküm altına alınmıştır.

- Tebliğin F bölümünde ise, beyannamelerini imzalatmak zorunda olan mükelleflerin, meslek mensupları ile 31.03.1995 tarihine kadar yıllık sözleşme imzalamaları gerektiği belirtilmiştir.

b) Meslek Kuruluşlarınca Danıştaya Açılan Dava:

Bir sıra nolu tebliğe, Kamuoyunda özellikle, Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonlarından büyük tepkiler gelmiştir. Anılan meslek teşekkülleri her mükellefe bir muhasebeci anlamına gelen tebliğin, yasalara ve Anayasa'ya aykırı olduğu şeklinde yoğun tepkiler göstermişler ve Danıştay'da tebliğin iptali için dava açmışlardır. Dava gerekçelerinde genel olarak Avukatlar "Vergi ile ilgili davalar açtıklarını, Serbest meslek Kazanç defterini tutabilecek, beyannameleri imzalayabilecek bilgi ve birikimlerinin olduğu halde, bir muhasebeci ile sözleşme yapıp ücret ödeme zorunda bırakılmasının, Anayasaya aykırı olduğunu", iddia etmişlerdir. Türkiye Esnaf Sanatkarlar Konfederasyonu temsilcileri ise "küçük esnafın geçimini zor temin ettiğini, ekonomik durgunluk ortamında bir de muhasebeciye ücret ödemek durumunda kalmaları halinde çoğu esnafın işyerini kapatacağını beyanla" tebliğin iptal edilmesi gerektiğini, tebliğ ile bir meslek grubuna imtiyaz tanındığını iddia etmişlerdir.

Açılan davalar sonucu Danıştay 4 cü Dairesi, Vergi Usul Kanununun mükerrer 227 ci maddesinde, mükelleflerin Kanuni defterlerini tutmak ve mali tablolarını tanzim etmek için meslek mensuplarıyla, yıllık sözleşmeler yapılması öngörülmediğinden bu hususlara ilişkin olarak bir sıra nolu tebliğ ile zorunlu hale getirilmesinin, Kanun ile verilmiş yetkinin aşılması anlamına geleceğinden bahisle tebliğin (F. Sözleşmelerin düzenlenmesi) başlıklı bölümü için 23.01.1995 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı vermiştir.

c) İki sıra nolu Tebliğ

Maliye Bakanlığı daha sonra, yürütmeyi durdurma kararı ve meslek kuruluşlarının tepkilerini dikkate alarak 29.03.1995 tarihinde 2 sıra nolu, tebliği yürürlüğe koymuştur.

İki sıra nolu tebliğ ile, imza mecburiyeti uygulaması kapsamı daraltılmıştır. Daha önce aktif toplamı 30 milyarı ve net satışlar toplamı 60 milyar lirayı geçmeyen gerçek usulde vergilendirilen Gelir vergisi mükellefleri ile Kurumlar Vergisi mükelleflerinin yıllık beyannamelerini Serbest Muhasebeci veya Mali Müşavire imzalatmaları, bu tutarların üzerindekiilerin ise Yeminli Mali Müşavirlere imzalatmaları zorunlu hale getirilmiş iken yeni tebliğ ile imza mecburiyetinin kapsamı daraltılmıştır. Şöyleki yeni tebliğe göre aşağıdaki mükellefler kapsam dışı bırakılmışlardır.

1- İkinci sınıf tacirlerden;

- Alım-satım veya imalat faaliyeti ile uğraşanlardan bir önceki yıl satışlarının tutarı 500 milyon lirayı aşmayanlar,

- Bunların dışındaki işler ile uğraşanlardan bir önceki yıl gayrisafi iş hasılatları tutarı 250 milyon lirayı aşmayanlar,

2- Zirai kazancı işletme hesabı esasına göre tespit edilen çiftçilerden bir önceki yıl hasılatları tutarı 500 milyon lirayı aşmayanlar,

3- Serbest Meslek faaliyetinde bulunan mükelleflerden bir önceki yıl gayrisafi hasılatları 125 milyon lirayı aşmayanlar,

beyanname imzalatma zorunluluğu dışında bırakılmışlardır.

Ayrıca sözkonusu tebliğ ile, Defter tutma ücretlerinin beyanname imzalamayı kapsadığı, beyanname imzalamadan dolayı mükelleflerden ayrı bir ücret talep edilmeyeceğide bildirilmiştir.

Kısaca kamuoyunun tepkisi dikkate alınarak imza mecburiyetinin kapsamı daraltılmak durumunda kalmıştır.

d) Üç sıra nolu Tebliğ

Bir sıra nolu tebliğ hakkında Danıştay tarafından yürütmeyi durdurma kararı verilmesi nedeniyle mükellefler ve muhasebeciler üzerinde oluşan belirsizliği gidermek amacıyla Maliye Bakanlığı tarafından 3 sıra nolu tebliğ hazırlanmış ve 25.12.1995 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu tebliğe göre, Danıştay 4. Dairesinin yürütmeyi durdurma kararın sadece bir sıra nolu tebliğin sözleşme düzenlenme mecburiyeti ile ilgili olduğu, bir ve iki sıra nolu tebliğlerin diğer bölümlerinin hala yürürlükte olduğu hatırlatılmaktadır. Bakanlık bu tebliğ ile Vergi Usul Kanunun mükerrer 227 ci maddesi gereği Maliye Bakanlığının, vergi beyannamelerinin 3568 sayılı kanuna göre yetki almış meslek mensupları tarafından imzalatılması mecburiyeti getirmeye yetkili olduğunu ve uymayanlar hakkındaki müeyyidelerin devam ettiğ i bildirilmektedir.

Tebliğ ile meslek mensuplarına beyannamelerini imzalayacakları mükellefler ile ilgili olarak "Serbest Muhasebeci Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik" in ilgili maddelerine göre sözleşme yapmak zorunda oldukları hatırlatılmaktadır.

Kısaca 3 sıra nolu tebliğ ile Bakanlık imza mecburiyetinin devam ettiğini bildirmektedir.

Bu tebliğde Danıştay 4. Dairesinde dava açılmış olup bu dava hakkında aşağıda bilgi verilecektir.

e) Üç sıra nolu tebliğ hakkında açılan dava

Üç sıra nolu tebliğ hakkında bazı Avukatlar tarafından Danıştay nezdinde yürütmeyi durdurma istemli iptal davası açılmıştır.

Danıştay 4 ncü Dairesi 19.01.1996 tarihinde oybirliği ile bu tebliğ hakkında da yürütmeyi Durdurma kararı vermiştir. Danıştay 4 ncü dairesi karar gerekçesinde;

"VUK'nun mükerrer 227. maddesi ile mükelleflerin defterlerini tutmak ve mali tablolarını tanzim etmek için meslek mensuplarıyla yıllık sözleşmeler yapmak zorunluluğu ve yaptırımı öngörülmediğinden bir sıra nolu tebliğ hakkında daha önce yürütmeyi durdurma kararı verildiği halde 3 sıra nolu tebliğ ile benzer hükümlerin getirilmesinin, zorunluluğun ve yaptırımın devam etmesinin kanunla verilen yetkinin yargı kararı ile yapılan belirlemeye rağmen aşıldığını göstermektedir" demektedir.

Kararın devamında VUK'nun mükerrer 227. maddesi hakkında Danıştay 4. Dairesinin Anayasa'ya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurduğunda bildirilerek bu gerekçeler ile tebliğ hakkında yürütmeyi durdurma kararı verildiği açıklanmaktadır.

F- SONUÇ

Bilindiği üzere Muhasebecilik Mali Müşavirlik mesleği yıllar süren uğraştan sonra diğer mesleklere göre çok yeni olarak Meslek Kanununa ve Meslek Oda-sına kavuşmuştur. Toplumun değişik kesimlerinde mesleğin kabul görmesi, mesleğin kabul görmesi, mesleğin Türkiye Ekonomisi ve Mali mevzuatındaki yerinin ve öneminin anlatılabilmesine bağlıdır. Nasıl ki insanlar hastalandıklarında Doktor'a, hukuki problemlerinde bir Avukat'a ihtiyaç duyuyor ve işlerini bu meslek mensupları kanalı ile hallediyorlar ise vergi ile mali mevzuat ile Sosyal Güvenlik ile ilgili alanlardada bir muhasebeci ve mali müşavire başvurmalı, bunların bilgi ve deneyimleri ile işlerini halletmelidirler.

Bunun önemi meslek odaları ve TÜRMOB tarafından kamuoyuna anlatılmalıdır. Ancak şimdiye kadar Maliye Bakanlığının Mesleğin yerleşmesi ve kabul görmesi yönündeki ısrarlı çabalarına rağmen meslek odalarının ve TÜRMOB'un konunun önemi ile ilgili olarak yeterince çalışmadığıda bir gerçektir.

Tebliğlere dava açan ve yürütmeyi durdurma kararı alan meslek mensupları ile veya bunların temsilcileri olan meslek odaları ile basın önünde karşılıklı sert beyanlar vermek yerine oturup, görüşmeler yapılmalıdır. Kaldıki Maliye Bakanlığı bu meslek mensuplarının konu ile ilgili itirazlarını dikkate alarak iki ve üç sıra nolu tebliğlerde bazı mükellefleri imza mecburiyeti kapsamı dışında tutarak bir yakınlaşma sağlamak istemiştir.

Geçiş dönemleri zor ve sancılıdır. Bu konuda meslek mensupları ve meslek odalarına büyük görevler ve özveriler düşmektedir. Kısaca muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleği bu ülke için büyük öneme sahiptir. Toplumun tüm kesimleride bu önemin farkına varmak zorundadır. Meslek odalarına ve meslek mensuplarına bu konuda büyük görevler düşmektedir. Muhasebecilik ve Mali Müşavirlik Mesleği bu bilinç ile sahiplenildiğinde, Devlet ile mükellef arasındaki köprülük vazifesinde daha başarılı olacağı gibi, meslek odalarımızda gelecek Türkiye'sinde sözü dinlenen, görüş ve önerileri kabul gören saygın odalar arasındaki yerini alacaktır.